

UZASADNIENIE

Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określa, w drodze rozporządzenia, corocznie wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 3 ustawy, oraz dla nauczycieli, których tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin ustala się na podstawie art. 42 ust. 7 ustawy, oraz sposób udokumentowania prawa do określonej stawki wynagrodzenia zasadniczego.

W świetle art. 30 ust. 1 ustawy wynagrodzenie zasadnicze jest jednym ze składników wynagrodzenia nauczycieli. Składniki wynagrodzenia wymienione w art. 30 ust. 1 ustawy sumują się na średnie wynagrodzenie nauczycieli, o którym mowa w art. 30 ust. 3 ustawy, którego podstawą na poszczególnych stopniach awansu zawodowego jest kwota bazowa, określana corocznie w ustawie budżetowej. Kwota bazowa, po odniesieniu jej do stałych wskaźników procentowych określonych w art. 30 ust. 3 ustawy, corocznie determinuje wysokość kwotową średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.

Nowelizacja rozporządzenia jest konieczna ze względu na wzrost od dnia 1 stycznia 2026 r. średnich wynagrodzeń nauczycieli. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2026 z dnia 9 stycznia 2026 r. (Dz. U. poz. ...) kwota bazowa dla nauczycieli została ustalona w wysokości 5 597,86 zł, co oznacza wzrost o 3 % w stosunku do kwoty bazowej obowiązującej od dnia 1 stycznia 2025 r. Ponadto, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 listopada 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2026 (Dz. U. poz. 1840), w roku 2026 średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy zwiększa się o 2,308 %. Tak więc zgodnie z powołanymi przepisami średnie wynagrodzenie nauczyciela początkującego w roku 2026 zwiększa się dodatkowo o 2,308 %.

W wyniku wzrostu kwoty bazowej oraz zwiększenia średniego wynagrodzenia nauczyciela początkującego, od dnia 1 stycznia 2026 r. średnie wynagrodzenie nauczycieli na wszystkich stopniach awansu zawodowego wzrosło o 3 % w stosunku do średniego wynagrodzenia nauczycieli obowiązującego od dnia 1 stycznia 2025 r.

Wynagrodzenie zasadnicze jest składnikiem wynagrodzenia średniego, dlatego

w związku ze wzrostem wynagrodzenia średniego wzrośnie również wynagrodzenie zasadnicze nauczycieli, określone w nowelizowanym rozporządzeniu. Wzrost średniego wynagrodzenia nauczycieli implikuje wzrost wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli i zależnych od niego dodatków.

Projekt rozporządzenia przewiduje zmianę tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 755, z późn. zm.), w której jest określona wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego. Zgodnie z rozwiązaniem przewidzianym w projektowanym rozporządzeniu od dnia 1 stycznia 2026 r. minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli zostaną zwiększone o 3 % w stosunku do minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego obowiązujących od dnia 1 stycznia 2025 r. Proponowane minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli zostały ustalone w sposób uwzględniający dotychczasowy udział wynagrodzenia zasadniczego w wynagrodzeniu średnim.

Proponuje się, aby minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli z pierwszej grupy zaszeregowania płacowego (tj. posiadających tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym) wzrosły dla nauczycieli:

- 1) nieposiadających stopnia awansu zawodowego (nauczycieli początkujących) – o 155 zł;
- 2) mianowanych – o 159 zł;
- 3) dyplomowanych – o 186 zł.

W drugiej grupie zaszeregowania płacowego nauczycieli (tj. posiadających tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych lub pozostałe wykształcenie) proponowane minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego wzrosną dla nauczycieli:

- 1) nieposiadających stopnia awansu zawodowego (nauczycieli początkujących) – o 151 zł;
- 2) nauczyciela mianowanego – o 155 zł;
- 3) nauczyciela dyplomowanego – o 162 zł.

W związku z tym, że wynagrodzenie zasadnicze jest jednym z elementów średniego wynagrodzenia nauczycieli, o którym mowa w art. 30 ust. 3 ustawy, koszty związane ze wzrostem wysokości wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli zostaną uwzględnione przez

jednostki samorządu terytorialnego w ramach polityki kształtowania wydatków ponoszonych w celu osiągnięcia średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy. Zgodnie z art. 30 ust. 6 ustawy organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego, uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia, określa dla nauczycieli, w drodze regulaminu:

- 1) wysokość stawek dodatków, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków,
- 2) wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach – w taki sposób, aby średnie wynagrodzenia nauczycieli składające się ze składników, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy, odpowiadały na obszarze działania danej jednostki samorządu terytorialnego co najmniej średnim wynagrodzeniom nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy.

Środki finansowe niezbędne do zapewnienia wypłaty średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy – zgodnie z art. 30 ust. 8 ustawy – są zagwarantowane przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439, z późn. zm.) środki niezbędne na realizację zadań oświatowych, w tym na wynagrodzenia nauczycieli, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2026 r.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Wejście w życie rozporządzenia w terminie niezapewniającym czternastodniowej *vacatio legis* wynika z faktu, że zwiększenie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli nastąpi już od dnia 1 stycznia 2026 r. i wobec tego jednostki samorządu terytorialnego, odpowiednio ustalając wysokość odpowiednich składników wynagrodzenia, są obowiązane jak najszybciej wypłacić nauczycielom wynagrodzenie średnie ustalone zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy. Proponowany termin wejścia w życie rozporządzenia jest

podyktowany koniecznością pilnego dostosowania minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli do wzrostu kwoty bazowej oraz zapewnienia dodatkowego wzrostu wynagrodzenia nauczycieli początkujących. Takie rozwiązanie jest dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych aktowi normatywnemu może być nadana wsteczna moc obowiązująca, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia z mocą od dnia 1 stycznia 2026 r. jest konieczne z uwagi na rozwiązania zawarte w ustawie budżetowej na rok 2026 z dnia 9 stycznia 2025 r. oraz ustawie z dnia 7 listopada 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2026. Ustawa budżetowa na rok 2026 z dnia 9 stycznia 2026 r. określa kwotę bazową dla nauczycieli obowiązującą od dnia 1 stycznia 2026 r., w oparciu o którą jest kształtowane średnie wynagrodzenie nauczycieli. Natomiast ustawa z dnia 7 listopada 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2026 zapewnia od dnia 1 stycznia 2026 r. dodatkowy wzrost średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących. Konsekwencją wzrostu od dnia 1 stycznia 2026 r. średniego wynagrodzenia nauczycieli jest podwyższenie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli z mocą od dnia 1 stycznia 2026 r. Nadanie projektowanemu rozporządzeniu wstecznej mocy obowiązującej nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie jest objęte zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.